BMP.0724.1.10.2024.KSz/EW

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na pismo[1], przekazujące oświadczenie złożone przez Pana Senatora Waldego Dzikowskiego 31 października 2024 r. w sprawie *zapobiegania handlowi ludźmi*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

W pierwszej kolejności warto wskazać, że działania mające na celu skuteczną walkę z procederem handlu ludźmi są koordynowane przez Międzyresortowy Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi[2] (dalej: Zespół), będący organem doradczym Prezesa Rady Ministrów. W skład *Zespołu* wchodzą m.in. przedstawiciele organów administracji rządowej, organów ścigania, organizacji pozarządowych oraz eksperci. Pracom Zespołu przewodniczy Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA).

Jednym z najważniejszych zadań *Zespołu* jest monitorowanie realizacji działań, uwzględnionych w dokumencie pt. *Krajowy Plan Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi*, a także przygotowanie projektu kontynuacji ww. Planu na lata 2025-2027.

W ramach *Zespołu* funkcjonuje stała grupa robocza ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi, w działaniach której biorą udział eksperci reprezentujący organy ścigania oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych prowadzący *Krajowe Centrum Interwencyjno-Konsultacyjne dla Ofiar Handlu Ludźmi* (KCIK). Wskazani specjaliści od lat są zaangażowani w sporządzanie i aktualizowanie procedur operacyjnych, wykorzystywanych w omawianym obszarze, wśród których warto wymienić, m.in.:

- Algorytm postępowania funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi;
- Algorytm identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej;
- Procedurę postępowania dla pracowników Urzędu do Spraw Cudzoziemców rozpatrujących wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej w przypadku dokonania wstępnej identyfikacji cudzoziemca jako ofiary handlu ludźmi;

[1] Sygn. BPS/043-21-514/24.
[2] Powołany zarządzeniem nr 392 Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 września 2023 r. *w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi* (M. P. poz. 1036, z późn. zm.)

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska

- Wytyczne dla inspektorów pracy wraz z towarzyszącą im listą wskaźników identyfikacji potencjalnych ofiar handlu ludźmi do pracy przymusowej.

Dodatkowo uprzejmie informuję, że na poziomie regionalnym zwalczaniem i zapobieganiem handlowi ludźmi zajmują się zespoły wojewódzkie, w skład których wchodzą przedstawiciele urzędów wojewódzkich, lokalnych jednostek Policji i Straży Granicznej, inspektoratów pracy, a także pracownicy socjalni, lokalne organizacje pozarządowe oraz kuratorzy oświaty. Zespoły wojewódzkie podlegają wojewodom, a podejmowane przez nie działania są komplementarne wobec działań *Zespołu*, działającego – jak już wskazano – przy Prezesie Rady Ministrów. W opinii MSWiA tak zorganizowany system przeciwdziałania handlowi ludźmi charakteryzuje się wysoką skutecznością i jest pozytywnie oceniany zarówno w Polsce, jak i środowisku międzynarodowym.

Na uwagę zasługuje również fakt, że resort spraw wewnętrznych i administracji, od prawie dwóch dekad finansowo wspomaga system pomocy ofiarom handlu ludźmi. Powyższe odbywa się poprzez powierzanie przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, organizacjom pozarządowym, realizacji zadania publicznego pn. *Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Handlu Ludźmi*. Powierzanie wykonywania wskazanego zadania odbywa się w trybie otwartego konkursu ofert, na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*[3], a jego realizacja jest finansowana z dotacji celowej z budżetu państwa, która w 2024 r. wyniosła 1 500 000 zł.

Do zadań KCIK należy m.in. prowadzenie całodobowego telefonu zaufania dla ofiar i świadków handlu ludźmi oraz telefoniczne poradnictwo prewencyjne, zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych ofiar, realizacja interwencji kryzysowych oraz pomoc w reintegracji, a także organizacja i zapewnienie bezpiecznych miejsc zakwaterowania/schronienia dla ofiar handlu ludźmi. Ponadto, KCIK prowadzi konsultacje oraz szkolenia dla instytucji państwowych i samorządowych w zakresie pracy z ofiarami handlu ludźmi, w tym dla instytucji i podmiotów świadczących pomoc ofiarom.

Dodatkowo, w kontekście pytań Pana Senatora, warto nadmienić, że od początku realizacji ww. zadania, uczestniczy w nim Fundacja Przeciwko Handlowi Ludźmi La Strada. Ponadto, od 2013 r. Fundację La Strada wspiera Stowarzyszenie „Po-MOC" dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej.

Jednocześnie warto podkreślić, że wspomniana dotacja celowa na prowadzenie KCIK jest jedną z form wsparcia finansowego, jakie resort spraw wewnętrznych i administracji przeznacza na wsparcie systemu przeciwdziałania handlowi ludźmi w Polsce. W 2024 r. na zlecenie oraz ze środków MSWiA zaplanowano

[3] Dz. U. z 2024 r. poz. 1491.

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska

przeprowadzenie 12 szkoleń dla wojewódzkich zespołów do spraw przeciwdziałania handlowi ludźmi, w trakcie których realizator zadania, Fundacja Czas Wolności, przekazuje uczestnikom praktyczną wiedzę w zakresie różnych form wykorzystania mechanizmów działania sprawców oraz praw osób pokrzywdzonych. Wymaga podkreślenia fakt, że zespoły wojewódzkie stanowią istotny element systemu krajowego głównie z uwagi na fakt, że działają lokalnie w oparciu o specyfikę danego województwa. Powyższe pozwala im docierać z inicjatywami edukacyjnymi m.in. do dzieci i młodzieży szkolnej.

Omawiając działania podejmowane przez resort spraw wewnętrznych i administracji w obszarze przeciwdziałania handlowi ludźmi, warto również przywołać przeprowadzane cyklicznie badania społeczne o charakterze ilościowym, dotyczące świadomości społecznej na temat problematyki handlu ludźmi.

Z kolei w nawiązaniu do pytania o kampanie informacyjne prowadzone przez MSWiA pragnę poinformować, że do najistotniejszych działań podnoszących świadomość społeczną na temat procederu handlu ludźmi można zaliczyć, przeprowadzoną w 2023 r. w wybranych mediach społecznościowych, kampanię informacyjno-edukacyjną skierowaną do obywateli Ukrainy, Polski oraz osób pochodzących z Ameryki Łacińskiej. Przekaz dotyczący handlu ludźmi dotarł wówczas do około 2 mln osób. Ponadto, w 2022 r. MSWiA zleciło przygotowanie kampanii informacyjnej *Nie ufaj bezgranicznie. Nie stań się ofiarą handlu ludźmi*, która była przeznaczona przede wszystkim dla uchodźców przekraczających granicę polsko-ukraińską w związku z inwazją Rosji na Ukrainę. Na granicy rozdano wówczas 500 000 ulotek w języku ukraińskim i angielskim, zawierających podstawowe informacje o zagrożeniu handlem ludźmi oraz dane kontaktowe do właściwych instytucji pomocowych.

W tamtym czasie, MSWiA wspólnie z Ministerstwem Sprawiedliwości, Kancelarią Prezesa Rady Ministrów oraz Rządowym Centrum Bezpieczeństwa opracowało treść alertów informacyjnych dla osób przekraczających granicę ze strony Ukrainy, które zawierały kompleksową informację o potencjalnych zagrożeniach oraz możliwościach pomocy w przypadkach np. próby wykorzystania dramatycznego położenia osób przemieszczających się przez granicę. Alert zawierał m.in. numer KCIK oraz specjalnej policyjnej infolinii, gdzie można było przekazać informacje dotyczące zarówno handlu ludźmi, jak i przestępstw seksualnych, pedofilii czy pornografii dziecięcej.

Natomiast odnosząc się do zagadnienia kontroli miejsc pracy cudzoziemców, należy podkreślić, że Straż Graniczna i Państwowa Inspekcja Pracy mogą realizować wspólnie kontrole miejsc pracy na mocy porozumienia z 10 grudnia 2018 r. *w sprawie zasad współdziałania Państwowej Inspekcji Pracy i Straży Granicznej* (które zastąpiło uprzednio obowiązujące porozumienie z 12 maja 2015 r.). Porozumienie przewiduje realizację wspólnych kontroli, dotyczących

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska

legalności zatrudnienia cudzoziemców, a ponadto działania o charakterze informacyjnym i edukacyjnym, adresowane zarówno do podmiotów powierzających pracę cudzoziemcom, jak i do cudzoziemców świadczących pracę w Polsce. Dzięki podjętej współpracy zidentyfikowane przypadki handlu ludźmi wykorzystywanymi do pracy przymusowej, mogą być przedmiotem śledztw prowadzonych przez Straż Graniczną.

Przedstawiając powyższe pragnę jednocześnie zauważyć, że pozostałe rozwiązania w zakresie przestrzegania przepisów prawa pracy, w szczególności kontroli warunków legalności zatrudnienia, pozostają w zakresie właściwości Państwowej Inspekcji Pracy.

Z poważaniem

z up. Czesław Mroczek
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska